

NOU DISE 22/OCT/1998

Un 'honoris causa' a València, premi Nobel d'Economia

Amartya Sen és un especialista en la fam

La Universitat de València va investir Amartya Sen com a doctor *honoris causa* l'any 1994. Ara, l'Acadèmia Sueca li ha concedit el Premi Nobel d'Economia. Sen s'ha ocupat dels problemes de la fam al món i,

especialment, en la seua Índia natal. Els professors d'Economia Aplicada Josep Maria Jordan Galduf i Emèrit Bono escriuen en aquest número sobre la personalitat d'aquest economista del benestar. **Pàg. 4**

Amartya Sen i la Universitat de València

Emèrit Bono

Professor d'Economia Aplicada.

En abril de l'any 1994, la Universitat de València, a proposta de la Facultat d'Econòmiques, va fer *honoris causa* el professor Amartya

Kumar Sen. Fou la primera universitat espanyola que li va atorgar aquest títol. El vam apadrinar el doctor José Casas Pardo i jo mateix (en nom de la unitat docent de Política Econòmica). La *laudatio* va córrer a càrrec d'un servidor. Quatre anys després se li ha concedit el Premi Nobel d'Economia.

Amb la concessió d'aquest premi sembla que s'ha trencat una certa tendència a primar, en els darrers cinc anys, la microeconomia i l'economia de l'empresa. Sen significa, en canvi, el reencontre de la tradició de l'Economia Política, dels filòsofs-economistes com ara Smith, Malthus, Stuart Mill i Marx. Crec que ell mateix, en vida, s'està convertint en un clàssic.

Qui és aquest personatge i què ens ha aportat? A.K. Sen va nàixer el 3 de novembre del 1933 a Bolthur, Bengala (Índia). Va començar els seus estudis a Calcuta i a Delhi, i va completar la seua formació al Trinity College de Cambridge el 1955. Els seus professors foren Maurice Dobb, Piero Sraffa i Denis Robertson, entre altres. Joan Robinson i Amiya Dasgupta van dirigir la seua tesi doctoral.

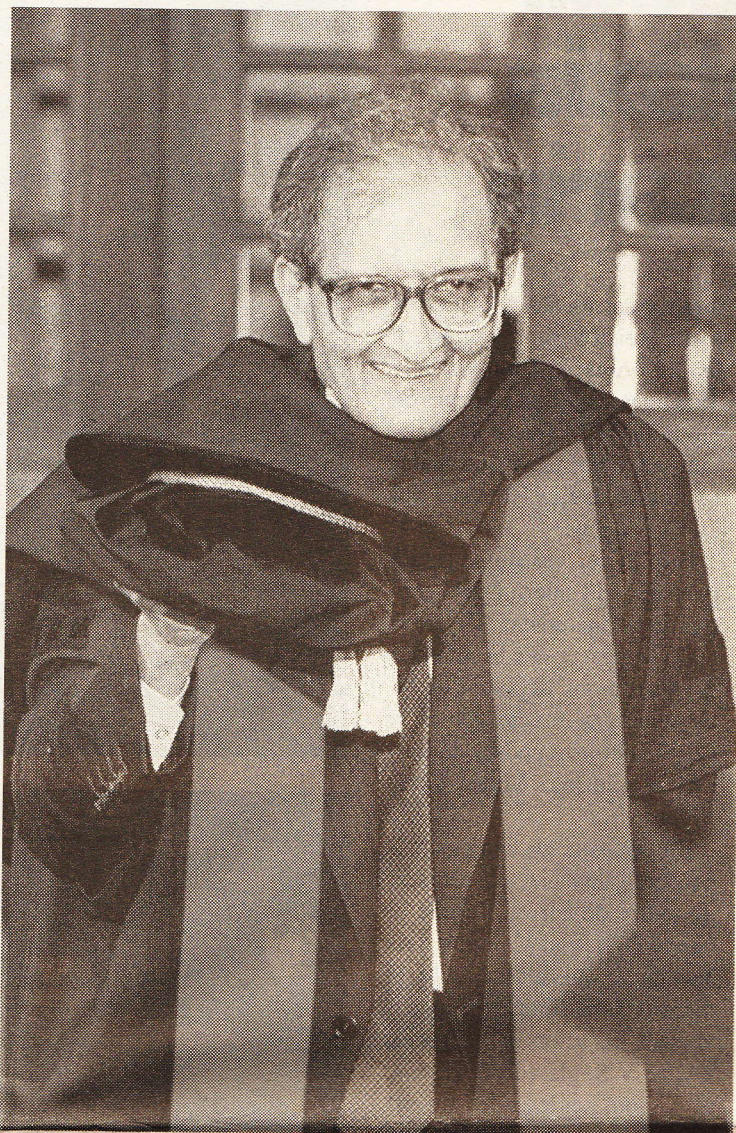
A.K. Sen ha publicat una vintena de llibres i més de 190 articles en les revistes més prestigioses

del món. És doctor *honoris causa* de més de vint universitats i institucions d'investigació, Premi Mahalanobis 1976 i Senator Giovanni Agnelli International in Ethics el 1990.

El seu interès per l'economia li ve per l'impacte que li va causar la fam generalitzada a Bengala l'any 1943 (Sen tenia nou anys). En paraules seues: "Impressió molt forta, les víctimes eixien de sobte, semblava que de cap lloc, morint en un nombre increïble... La meua relació amb l'economia va tenir un component de passió social, a més d'una fascinació intel·lectual". Tot això explica els seus treballs sobre la pobresa i la fam en la dècada dels vuitanta, que constitueixen una anàlisi del perquè d'aquella fam que, curiosament, la vincula no tant a la manca d'aliments com a la manca de llibertats. El seu estudi és fet a un alt nivell mundial, contrastant les diverses fams que hi ha hagut en diversos països.

El concepte de llibertat positiva de Sen és el nucli central de la seua concepció econòmica i filosòfica. Entén per llibertat positiva "la llibertat de fer i ser allò que és possible en la realitat, no només la llibertat respecte a la interferència dels altres". "La llibertat de fer i ser allò que un considera oportú, allò que té raons per a estimar oportú", explica. D'ací dedueix el seu important concepte per a l'economia normativa de les *capabilities*, capacitats i funcions que qualsevol bé té per al desenvolupament humà. Per això, el seu concepte de desenvolupament econòmic és un procés de millora de les capacitats, més que de les utilitats, dels éssers humans.

Precisament les Nacions Unides

Amartya Sen durant la investidura com a 'honoris causa'. /Foto Levante-EMV

han elaborat, inspirant-se en Sen, la idea de l'Índex de Desenvolupament Humà, que constitueix un indicador important per a mesurar la salut, la formació i els recursos dels pobles.

Una altra línia d'investigació oberta pel nostre professor ha estat la comprensió del comportament humà mitjançant la teoria de l'elecció social, abordant els problemes que constitueixen el nucli d'una teoria de la democràcia: el conflicte entre les motivacions i les eleccions individuals, d'una banda, i l'òptim social, de l'altra; entre el comportament moralment adequat i l'agregació de les preferències pels individus. La seua contribució a l'anàlisi de la desigualtat, del benestar social i del

component ètic constitueixen peces ja clàssiques de l'economia moderna en la seua vessant normativa.

Finalment, la seua incidència entre els filòsofs de la política ha estat enorme. Com a mostra, es poden llegir les dues últimes obres de dos pensadors tan dispars com ara Nozick (*La naturalesa de la racionalitat*) i Rawls (*Liberalisme polític*) per adonar-se de la influència i del respecte que l'obra de Sen desperta.

Amb tot això crec que no oferirà dubtes el mereixement del premi i la importància que va adquirint en els darrers temps l'economia normativa i, en conseqüència, el sentit polític i social dels processos econòmics.

LEVANTE 15/OCT./1998

La ONU utiliza los trabajos del profesor indio para sus estadísticas

Amartya Sen recibe el Nobel por su aportación sobre el bienestar social

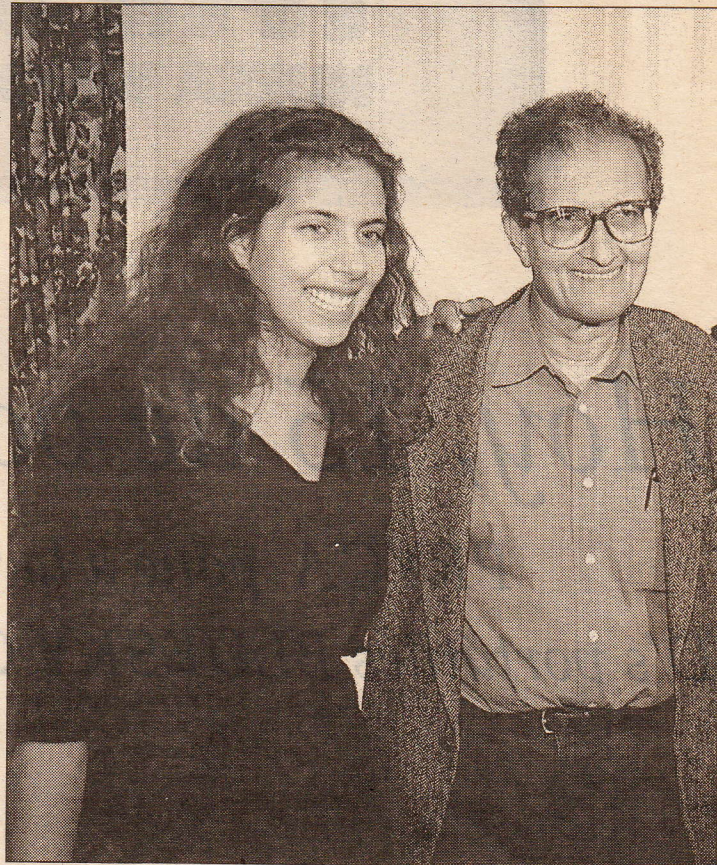
AFP/LEVANTE-EMV

ESTOCOLMO/VALENCIA

El indio Amartya Sen de 65 años ha recibido el Nobel de economía por «su contribución al análisis del bienestar económico» y por su «análisis del desarrollo», indicó ayer en Estocolmo la Real Academia de Ciencias de Suecia. Sus trabajos han servido de base al índice de desarrollo humano que utiliza la ONU. Es la primera vez que se otorga el premio a un economista asiático, que «ha contribuido a restaurar la dimensión ética del debate económico y social, gracias a la utilización combinada de los instrumentos económicos y filosóficos», estima la Academia en sus considerandos. Sen es el cuarto premio Nobel indio, aunque el primero de economía, los otros galardonados de esta nacionalidad han sido Rabindranath Tagore (literatura, 1913), Chandrashekhar Venkata Raman (física, 1930) y la madre Teresa de Calcuta, nacionalizada india, (de la paz, 1979).

El economista indio nació en Bengala (al este del país) en 1933 y actualmente es profesor del Trinity College de Cambridge (Reino Unido). En 1959 hizo su tesis doctoral en esta célebre universidad británica, para convertirse después en profesor en la India, Inglaterra y Estados Unidos. Posteriormente, abandonó las cátedras de Economía y Filosofía que ocupaba en la Universidad de Harvard, en Estados Unidos, para convertirse en Master del Trinity College.

Su monografía *Collective choice and social welfare* (Elección colectiva y bienestar social), de 1970, tuvo una significación particularmente importante y fue una fuente de inspiración para numerosos in-

Amartya Sen, ayer, con su hija en Nueva York.

EPA/AFP

vestigadores que se interesan por las cuestiones fundamentales del bienestar. Es autor de *Pobreza y hambre* (1981), en el que establece que «una comprensión del hambre presupone un análisis de los impactos de los factores socioeconómicos sobre los diferentes grupos sociales y, por consiguiente, sobre las posibilidades de actuar de cada individuo».

Sen recibió la noticia del galardón en Nueva York, a través de una llamada a las cuatro de la mañana. El profesor Sen aseguró que es una pena que no pueda compartir este premio con los numerosos economis-

tas que han colaborado en su trabajo. «Lo que más me satisface es que haya sido reconocido mi trabajo», manifestó el nobel.

«Honoris causa» en Valencia

El nuevo laureado fue investido doctor *honoris causa* por la Universitat de València en abril de 1994. En esa ocasión, Sen fue apadrinado por el ex consejero y catedrático de Economía Emèrit Bono. Bono, al conocer ayer la noticia, mostró su satisfacción y destacó su aportación sobre las innovaciones tecnológicas con anterioridad a los años ochenta.